

Korzystanie ze świadczeń i ubezpieczeń zdrowotnych

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

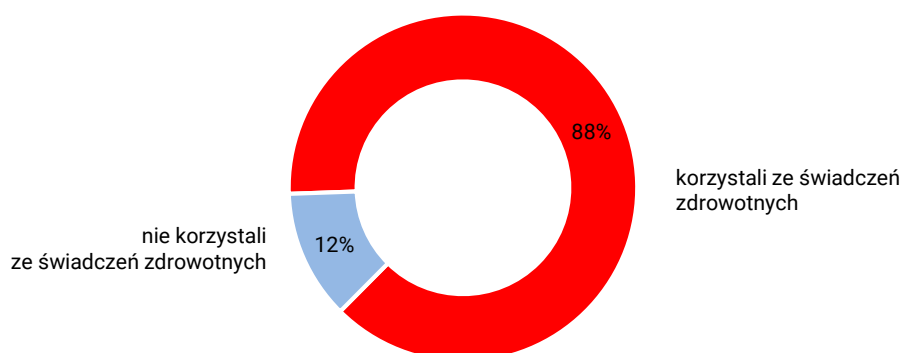
SPIS TREŚCI

Gdzie i jak leczą się Polacy?	3
Leczenie prywatne – motywy korzystania z niepublicznej służby zdrowia	10
Aneks	14

Polacy niemal powszechnie deklarują korzystanie ze świadczeń i usług zdrowotnych. W ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż¹ 88% respondentów z powodu choroby, złego stanu zdrowia swojego lub dziecka przynajmniej raz zasięgało porady lekarskiej, korzystało z usług stomatologa czy protetyka lub też zgłaszało się do laboratoriów albo pracowni diagnostycznych, by wykonać jakieś analizy lub badania.

CBOS

RYS. 1. Badani, którzy w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż:

Na podstawie odpowiedzi na pytania: Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej, lekarza POZ, lekarza specjalisty, laboratorium analitycznego, pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.): (1) w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego – chodzi nam o świadczenia całkowicie lub częściowo refundowane przez NFZ, (2) świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego przez Pana(ią) dodatkowego, dobrowolnego ubezpieczenia (abonamentu, polisy zdrowotnej).

Najwięcej dorosłych Polaków zasięgało porady lekarza ogólnego (75%). Ponad połowa przynajmniej raz odwiedziła w tym czasie lekarza specjalistę (55%), tyle samo przynajmniej raz miało wykonywane analizy laboratoryjne (55%), a nieco ponad jedna trzecia – inne badania diagnostyczne, np. USG, tomografię, mammografię, gastroscopię (36%). W sumie z usług laboratorium analitycznego lub innej pracowni diagnostycznej korzystało trzy piąte badanych (60%). Więcej niż co drugi odwiedzał dentystę lub protetyka (53%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (337) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganych komputerowo (CAPI) w dniach 7–14 czerwca 2018 roku na liczącej 989 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

TABELA 1

Badani, którzy w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż korzystali z usług:		
– lekarza ogólnego		75%
– laboratorium analitycznego	55%	60%
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.)	36%	
– lekarza specjalisty		55%
– dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej		53%

Obecnie powszechność korzystania ze świadczeń zdrowotnych (w określonym tu zakresie) okazuje się trochę większa niż przed dwoma laty. W pierwszym półroczu 2016 roku odsetek badanych, którzy korzystali z jakiejś formy pomocy medycznej, wynosił 84%, obecnie zaś jest w zasadzie taki sam jak w 2014 roku (87%), co pozwala sądzić, że – przynajmniej jeśli chodzi o liczbę leczących się – pierwsze półrocze br. nie należało do wyjątkowych.

W porównaniu z analogicznym okresem 2016 roku nie przybyło znacząco badanych, którzy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka przynajmniej raz odwiedzili lekarza ogólnego. Deklaracje takie utrzymują się od 2014 roku na zbliżonym poziomie i oscylują w granicach 73% – 75%. Podobnie, od czterech lat praktycznie nie zmienia się odsetek osób zasięgających porady lekarzy specjalistów – w pierwszym półroczu 2014 i 2016 roku do lekarza specjalisty przynajmniej raz zgłaszało się po 54% ankietowanych, w tym roku nieznacznie więcej: 55%.

W ostatnich latach sukcesywnie przybywa natomiast osób, które co najmniej raz korzystały z jakichś badań diagnostycznych. W stosunku do poprzedniego pomiaru odsetek takich wskazań zwiększył się o 4 punkty (z 56% do 60%). Z deklaracji ankietowanych wynika jednak, że mówimy tu przede wszystkim o upowszechnieniu się badań i analiz laboratoryjnych (wzrost korzystających z 49% do 55%). Niewielki natomiast wzrost (o 2 punkty procentowe w stosunku do pierwszego półrocza 2016) odnotowaliśmy w przypadku innych, zwykle bardziej kosztownych i mniej dostępnych, badań diagnostycznych realizowanych w wyspecjalizowanych pracowniach i gabinetach, jak np. USG, tomografia komputerowa, rezonans magnetyczny czy badania endoskopowe, których deficyt Polacy wyraźnie odczuwali także w ubiegłych latach².

Relatywnie największy wzrost, jeśli chodzi o społeczny zasięg korzystania z określonych usług i świadczeń medycznych, rejestrujemy w sferze usług stomatologicznych i protetycznych. Odsetek badanych, którzy w pierwszym półroczu br. przynajmniej raz odwiedzili lekarzy tych specjalności, zwiększył się w stosunku do analogicznego okresu 2016 roku o 7 punktów (z 46% do 53%).

TABELA 2

Badani, którzy w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż korzystali z usług:	Wskazania według terminów badań			
	II 2012	VI 2014	VI 2016	VI 2018
	w procentach			
– lekarza ogólnego	71	74	73	75
– lekarza specjalisty	48	54	54	55
– laboratorium analitycznego lub pracowni diagnostycznej	45	51	56	60
– dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej	47	50	46	53

² Por. komunikat CBOS „Opinie na temat funkcjonowania opieki zdrowotnej”, lipiec 2018 (oprac. M. Omyła-Rudzka).

W tym roku, podobnie jak w latach ubiegłych, ze świadczeń zdrowotnych wyraźnie częściej korzystały kobiety (93%) niż mężczyźni (83%). Jeśli chodzi o wiek pacjentów, to w tym roku zróżnicowanie okazuje się dość słabe: nieco częściej niż inni leczyli się najstarsi, mający 65 lat i więcej (91%), ale też osoby od 35 do 44 roku życia (92%).

Trochę częściej niż inni z pomocy medycznej korzystali respondenci mieszkający w największych aglomeracjach (96%), relatywnie najrzadziej zaś mieszkańcy wsi (83%). Korzystanie ze świadczeń medycznych jest tym częstsze, im wyższy poziom wykształcenia – najrzadziej w minionym półroczu leczyli się lub badały osoby z wykształceniem podstawowym (82%), a najczęściej – z wyższym (94%). Związane z tym są zróżnicowania wiążące się ze statusem materialnym zarówno w wymiarze obiektywnym, mierzonym poziomem dochodów przypadających na osobę w gospodarstwie domowym (nieco mniej wyraźnie), jak i subiektywnie odczuwanym. Osoby określające swoje warunki materialne jako złe leczą się nieco rzadziej (80%) niż te, które uznają je za dobre (91%). Zróżnicowania te okazują się jednak słabsze niż dwa lata temu.

Spośród grup społeczno-zawodowych w placówkach medycznych czy gabinetach lekarskich stosunkowo najczęściej bywali uczniowie i studenci (98%), technicy i pracownicy średniego szczebla (97%), kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz renciści (po 95%). Relatywnie najrzadziej z jakiejś formy pomocy medycznej co najmniej raz skorzystali bezrobotni (73%) oraz robotnicy niewykwalifikowani (77%).

GDZIE I JAK LECZĄ SIĘ POLACY?

Zdecydowana większość Polaków to pacjenci publicznej służby zdrowia. W minionym półroczu z jakiejś formy świadczeń dostępnych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, które uwzględniliśmy w badaniu, przynajmniej raz skorzystało cztery piąte ogółu ankietowanych (80%).

TABELA 3

Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego z usług:	Tak	Nie
	w procentach	
– lekarza ogólnego (POZ)	71	29
– lekarza specjalisty	40	60
– laboratorium analitycznego	46	54
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.)	29	71
– dentyści (stomatologa) lub pracowni protetycznej	19	81

Najpowszechniej korzystano z usług lekarza podstawowej opieki zdrowotnej lub / i pediatry (71%). Dwie piąte ogółu ankietowanych co najmniej raz w ramach świadczeń finansowanych przez NFZ trafiło do lekarza specjalisty (40%). U ponad dwóch piątych wykonywano jakieś analizy laboratoryjne (46%), a niespełna jedna trzecia miała wykonywane inne badanie diagnostyczne, np. RTG, USG,

tomografię, gastroscopię (29%). Najmniej osób – tylko 19% ogółu badanych – w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego korzystało z usług dentysty lub protetyka.

Niezależnie od korzystania z publicznej służby zdrowia, duża grupa ankietowanych (57% ogółu badanych) w pierwszym półroczu 2018 roku leczyła się prywatnie – poza systemem finansowanym czy współfinansowanym przez NFZ.

TABELA 4

Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy korzystał(a) Pan(i) z usług [...] świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego przez Pana(ią) dodatkowego, dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego?	Tak	Nie
	w procentach	
– lekarza ogólnego	12	88
– lekarza specjalisty	29	71
– laboratorium analitycznego	23	77
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.)	13	87
– dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej	43	57

Z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego Polacy najczęściej opłacali usługi stomatologiczne (43% ogółu badanych). Relatywnie dużo osób całkowicie prywatnie lub w ramach dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego w pierwszym półroczu 2018 roku pokrywało koszt wizyty u specjalisty (29%). Prawie co czwarty dodatkowo płacił za badania laboratoryjne (23%). Najrzadziej poza systemem świadczeń gwarantowanych w ramach powszechnego ubezpieczenia kupowano badania diagnostyczne, wykonywane w wyspecjalizowanych poradniach czy gabinetach (13%).

W tym roku odsetek leczących się prywatnie, poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego – opłacających świadczenia medyczne samodzielnie lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego, okazał się najwyższy z dotychczas rejestrowanych. **W porównaniu z analogicznym okresem 2016 roku liczba korzystających z dodatkowo płatnych świadczeń wzrosła aż o 10 punktów (z 47% do 57%).**

TABELA 5

Korzystający ze świadczeń i usług zdrowotnych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (finansowanych samodzielnie lub w ramach dodatkowego, dobrowolnego ubezpieczenia):	Deklaracje według terminów badań	
	VI 2016	VI 2018
	w procentach	
– lekarza ogólnego	8	12
– lekarza specjalisty	26	29
– laboratorium analitycznego	15	23
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.)	10	13
– dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej	32	43
Korzystający w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających badanie przynajmniej raz z któregośkolwiek z wymienionych wyżej świadczeń medycznych we własnym zakresie lub w ramach dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego	47	57

Wzrost liczby korzystających z dodatkowo płatnych świadczeń rejestrujemy we wszystkich wyróżnionych w badaniu kategoriach usług medycznych. Przede wszystkim dużo więcej osób niż dwa lata temu zdecydowało się w tym roku sfinansować z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego usługi stomatologa lub protetyka (wzrost odsetka korzystających

o 11 punktów). Wyraźnie częściej niż dwa lata temu płacono też dodatkowo za analizy laboratoryjne (wzrost o 8 punktów). Nieznacznie przybyło również badanych, którzy w pierwszym półroczu tego roku co najmniej raz z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zapłacili za wizytę u lekarza ogólnego (o 4 punkty procentowe), lekarza specjalisty czy też pokryli koszt badania diagnostycznego realizowanego w specjalistycznych placówkach lub gabinetach (po 3 punkty).

Jednocześnie, przy odnotowanym wzroście liczby leczących się prywatnie, nie obserwujemy większych zmian w liczbie korzystających z publicznej służby zdrowia. Ogólny wskaźnik liczby leczących się w tym systemie jest w tym roku minimalnie wyższy niż przed dwoma laty (wzrost z 77% w czerwcu 2016 do 80% w czerwcu 2018).

TABELA 6

Korzystający ze świadczeń i usług zdrowotnych w ramach systemu powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego:	Deklaracje według terminów badań	
	VI 2016	VI 2018
	w procentach	
– lekarza ogólnego	70	71
– lekarza specjalisty	41	40
– laboratorium analitycznego	43	46
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.)	28	29
– dentyści (stomatologa) lub pracowni protetycznej	22	19
Korzystający w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających badanie przynajmniej raz z któregośkolwiek z wymienionych wyżej świadczeń medycznych	77	80

Niewiele też się zmieniło, jeśli chodzi o powszechność korzystania z poszczególnych usług czy świadczeń. W stosunku do 2016 roku w ramach publicznej służby zdrowia minimalnie upowszechniło się korzystanie z usług laboratoriów analitycznych (wzrost wskazań o 3 punkty procentowe). Nieco ubyło natomiast pacjentów, którym zdarzyło się w ramach świadczeń finansowanych i współfinansowanych przez NFZ odwiedzać stomatologa lub protetyka (spadek o 3 punkty).

Badania laboratoryjne oraz usługi stomatologiczne i protetyczne to te same grupy świadczeń, w których obserwujemy stosunkowo największy postęp, jeśli chodzi o powszechność leczenia i zaspokajanie potrzeb zdrowotnych Polaków. Z tym że poprawę w tym względzie, jak widać, Polacy zdają się zawdzięczać nie tyle większej wydolności systemu publicznej służby zdrowia, ile większej zasobności własnych portfeli, co z kolei mogą potwierdzać m.in. lepsze niż w ubiegłych latach oceny własnej sytuacji materialnej³.

Mimo większego udziału w lecznictwie ambulatoryjnym sektora prywatnych usług medycznych (finansowanych we własnym zakresie lub dostępnych w ramach dodatkowego ubezpieczenia) niezmiennie głównym ich dostawcą pozostaje system lecznictwa publicznego, gwarantowanego przez państwo w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego.

³ Por. komunikat CBOS „Nastroje społeczne w czerwcu”, czerwiec 2018 (oprac. R. Boguszewski).

Jedyną spośród omawianych usług medycznych, w której dominują świadczenia opłacane przez pacjentów we własnym zakresie lub oferowane w ramach dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego, jest opieka stomatologiczna. W tym roku na tej zasadzie, poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, z usług stomatologa lub protetyka korzystało aż 82% tych, którzy w ostatnim półroczu leczyli się stomatologicznie (43% ogółu badanych). Dużo mniej osób korzystało z takich świadczeń w ramach NFZ (36% leczących się stomatologicznie).

W przypadku wszystkich pozostałych uwzględnionych w badaniu usług dominują świadczenia, które zapewnia państwo. W szczególności dotyczy to korzystania z porad lekarzy rodzinnych, ogólnych oraz pediatrów przyjmujących w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. W pierwszym półroczu br. z ich usług korzystało aż 94% potrzebujących, a tylko stosunkowo nieliczni zasięgaliby porady lekarza ogólnego poza systemem świadczeń oferowanych przez państwo (16%). Także w przypadku badań laboratoryjnych i diagnostycznych publiczna służba zdrowia jest głównym dostawcą tego typu usług, jednak przy sporym już udziale świadczeń oferowanych poza tym systemem (odpowiednio: 84% i 78% korzystających z tych świadczeń w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego wobec 42% i 36% pokrywających ich koszty z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego).

Jeśli chodzi o wizyty u lekarzy specjalistów, które obok leczenia stomatologicznego należą do świadczeń najczęściej kupowanych poza systemem finansowanym przez NFZ, proporcje te układają się trochę inaczej. Wprawdzie i w tym przypadku większość potrzebujących przynajmniej raz korzystała z pomocy lekarza specjalisty w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego (73%), jednak więcej niż połowa (54%) zapewniała sobie poradę specjalisty za swoje prywatne pieniądze lub też finansowała ją z dodatkowego ubezpieczenia.

TABELA 7

Badani, którzy w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż skorzystali z usług:	Badani, którzy korzystali z danego świadczenia	
	w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	poza systemem świadczeń finansowanych przez NFZ
	odsetki wśród korzystających z danej usługi*	
– lekarza ogólnego N=745	94	16
– lekarza specjalisty N=540	73	54
– laboratorium analitycznego N=542	84	42
– pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia itp.) N=356	78	36
– dentyści (stomatologa) lub pracowni protetycznej N=521	36	82

*Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli w tym czasie korzystać ze świadczeń zarówno w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, jak i w całości opłacanych z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego

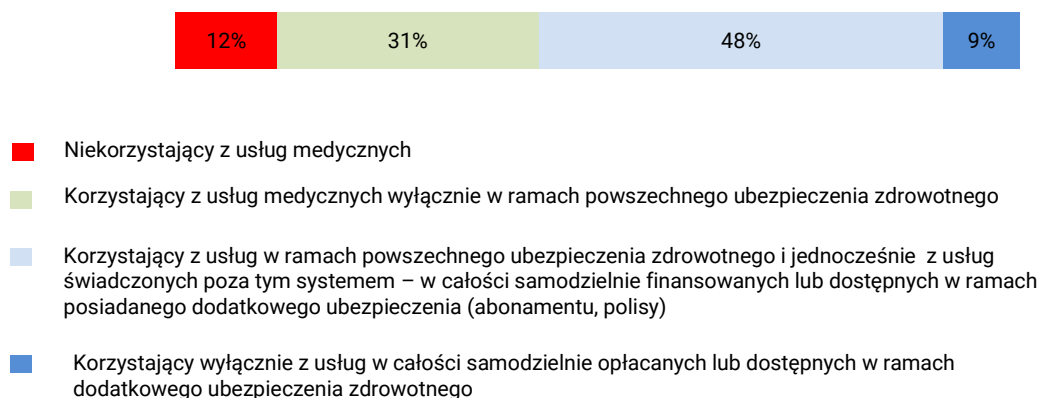
W tym roku, podobnie jak w ubiegłych latach, najwięcej osób leczyło się w sposób „mieszany”, czyli korzystało zarówno ze świadczeń dostępnych w ramach NFZ, jak i leczyło się prywatnie – pokrywając koszty leczenia z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (48% ogółu badanych). Wyraźnie mniej liczną grupę stanowiły osoby, które korzystały wyłącznie z usług

publicznej służby zdrowia (31%). Zaledwie 9% badanych leczyło się wyłącznie prywatnie – płacąc za potrzebne im porady i usługi medyczne z własnej kieszeni lub z dodatkowego, dobrowolnego ubezpieczenia zdrowotnego.

CBOS

RYS. 2. Korzystanie ze świadczeń zdrowotnych* w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż

N=989

* Dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej, lekarza ogólnego, lekarza specjalisty bądź laboratorium analitycznego lub innej pracowni diagnostycznej, z powodu choroby albo stanu zdrowia swojego lub dziecka

Ten „mieszany” model korzystania z usług medycznych, w którym świadczenia dostępne w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego są uzupełniane usługami dodatkowo kupowanymi przez pacjentów, dominuje w wypowiedziach badanych mniej więcej od 2009 roku. W czerwcu 2018 roku prawie połowa respondentów zadeklarowała, że leczy się w ten sposób, co stanowi najwyższy odsetek, odkąd prowadzimy badania. W porównaniu z rokiem 2016 to wzrost o 8 punktów procentowych. Jednocześnie najwyższy w ciągu ostatnich szesnastu lat jest także odsetek respondentów korzystających wyłącznie z niepublicznych usług medycznych, czyli opłacających wizyty i badania z własnej kieszeni lub dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego, choć wzrost w stosunku do poprzedniego sondażu jest niewielki (z 7% w roku 2016 do 9% obecnie). Tylko mniej niż jedna trzecia leczy się wyłącznie w publicznej służbie zdrowia, co jest najniższym poziomem wskazań w analizowanym okresie (31%, od roku 2016 spadek o 6 punktów).

TABELA 8

Korzystanie ze świadczeń zdrowotnych* w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż

	IX '02	XI '03	IX '04	XI '05	III '09	II '10	II '12	VI '14	VI '16	VI '18
	w procentach									
Niekorzystający z usług medycznych	20	15	19	17	14	16	18	13	16	12
Korzystający z usług medycznych wyłącznie w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	46	47	48	47	36	39	36	39	37	31
Korzystający z usług w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i jednocześnie z usług świadczonych poza tym systemem – w całości samodzielnie finansowanych lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)	27	32	28	29	43	37	40	41	40	48
Korzystający wyłącznie z usług w całości samodzielnie opłacanych lub dostępnych w ramach dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego	7	6	5	7	7	8	6	7	7	9

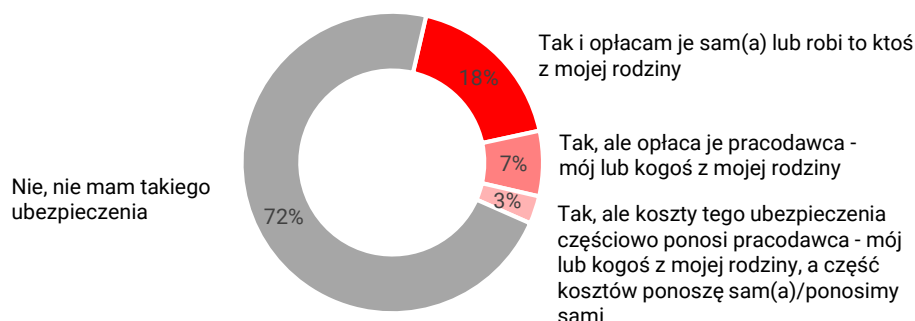
* Dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej, lekarza ogólnego, lekarza specjalisty bądź laboratorium analitycznego lub innej pracowni diagnostycznej, z powodu choroby albo stanu zdrowia swojego lub dziecka

Wyłącznie z publicznej służby zdrowia korzysta ponad połowa osób powyżej 65 roku życia (52%); takie leczenie się jest tym rzadziej wskazywane, im młodszy są badani. Jedynie najmłodsi (18–24 lata) korzystają z niego relatywnie częściej (29%) niż osoby o pokolenie starsze i, jak należy przypuszczać, zdecydowanie bardziej samodzielne pod względem finansowym. Wyłącznie z usług medycznych w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego stosunkowo częściej korzystają też badani negatywnie oceniający własne warunki materialne (50%) oraz najmniej zarabiający – poniżej 900 zł *per capita* (42%), a także respondenci z wykształceniem podstawowym (45%) i zasadniczym zawodowym (42%), a spośród grup społecznych emeryci (49%) i renciści (46%).

Tylko prywatnie leczą się natomiast relatywnie najczęściej mieszkańcy największych miast (23%), a spośród grup społeczno-zawodowych kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (16%) oraz bezrobotni (20%) i robotnicy niewykwalifikowani (15%). Notabene te dwie ostatnie grupy zarazem w ogóle najrzadziej odwiedzają gabinety i placówki medyczne – mniej więcej jedna czwarta osób należących do nich nie leczyła się w analizowanym okresie (odpowiednio: 27% i 23% w ogóle nie korzystało z usług medycznych).

Więcej niż co czwarty dorosły Polak ma wykupione dodatkowe ubezpieczenie zdrowotne – abonament lub polisę (28%), w tym 18% opłaca je samodzielnie, z domowego budżetu, a co dziesiątemu (10%) w całości lub częściowo finansuje je pracodawca.

RYS. 3. Czy ma Pan(i) wykupione dodatkowe, dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne (abonament, polisę zdrowotną)?

Od roku 2014 sukcesywnie przybywa osób objętych dodatkowym, dobrowolnym ubezpieczeniem zdrowotnym. W ciągu ostatnich dwóch lat ich odsetek zwiększył się o 5 punktów procentowych (z 23% do 28%), przy czym w większym stopniu wzrósł udział pracodawców w ich finansowaniu.

TABELA 9

Czy ma Pan(i) wykupione dodatkowe, dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne (abonament, polisę zdrowotną)?	Deklaracje ankietowanych według terminów badań			
	II 2012	VI 2014	VI 2016	VI 2018
	w procentach			
Tak i opłacam je sam(a) lub robi to ktoś z mojej rodziny	13	13	16	18
Tak, ale opłaca je (w całości lub częściowo) pracodawca - mój lub ktoś z mojej rodziny	6	6	7	10
Nie, nie mam takiego ubezpieczenia	81	81	77	72

Posiadaczami dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego stosunkowo najczęściej są osoby w wieku 25–44 lata, badani legitymujący się dyplomem wyższej uczelni (46%), osoby dobrze oceniające własną sytuację materialną, w tym przede wszystkim deklarujące dochody *per capita* 2500 zł i więcej (43%). Spośród grup społeczno-zawodowych najczęściej są to kadra kierownicza i wysoko wykwalifikowani specjaliści (55%), średni personel i technicy (49%) oraz osoby pracujące na własny rachunek (46%). Z kolei najrzadziej dodatkowe świadczenia zdrowotne mają wykupione najstarsi badani – mający 65 lat i więcej (8%), respondenci z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym (13%), źle oceniający własną sytuację materialną (13%) – por. tabele aneksowe.

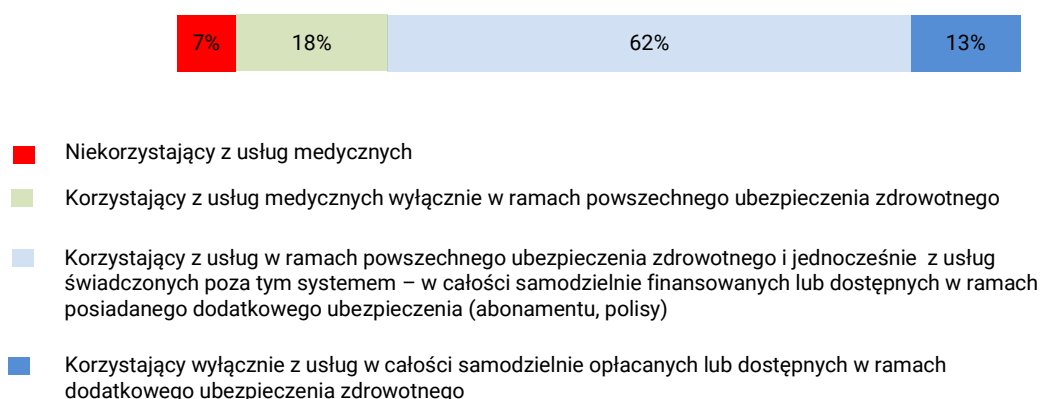
Co zrozumiałe, osoby mające wykupione dodatkowe ubezpieczenie częściej niż inne korzystały z usług medycznych świadczonych niezależnie od kontraktowanych i finansowanych przez NFZ. Posiadanie polisy zdrowotnej czy abonamentu nie oznacza jednak rezygnacji z usług publicznej służby zdrowia, stanowi raczej ich uzupełnienie. W minionym półroczu aż 80% posiadaczy abonamentu czy polisy zdrowotnej co najmniej raz korzystało z usług publicznej służby zdrowia (wśród ogółu badanych odsetek ten jest taki sam – 80%), a tylko prawie co ósmy w ogóle z nich nie korzystał (13%). Większość dysponujących polisą czy abonamentem to osoby korzystające ze świadczeń zarówno w ramach

powszechnego ubezpieczenia, jak i dostępnych w ramach dodatkowego ubezpieczenia bądź w formie niezależnie finansowanej usługi prywatnej (62%). W stosunku do 2016 roku wśród posiadaczy dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego tendencja do łączenia czy uzupełniania usług dostępnych w ramach powszechnego systemu ubezpieczeń z oferowanymi na zasadzie abonamentu czy kupowanych całkowicie prywatnie jeszcze się nasiliła. Dwa lata temu taki „mieszany” sposób leczenia się praktykował co drugi posiadacz polisy zdrowotnej czy abonamentu (50%).

CBOS

RYS. 4. Korzystanie ze świadczeń zdrowotnych* w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż przez osoby mające wykupione dodatkowe ubezpieczenie zdrowotne

N=274

* Dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej, lekarza ogólnego, lekarza specjalisty bądź laboratorium analitycznego lub innej pracowni diagnostycznej, z powodu choroby albo stanu zdrowia swojego lub dziecka

LECZENIE PRYWATNE – MOTYWY KORZYSTANIA Z NIEPUBLICZNEJ SŁUŻBY ZDROWIA

Respondenci, którzy przynajmniej raz skorzystali z usług świadczonych poza powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, płacąc za nie z własnej kieszeni lub z dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego, zdecydowanie najczęściej (74%) uzasadniają swój wybór krótszym czasem oczekiwania na wizytę czy badanie. Wobec tego argumentu wszystkie inne wymienione na naszej liście ewentualne atuty i przewagi prywatnej służby zdrowia nad publiczną zdają się mieć dla pacjentów raczej drugorzędne znaczenie. Tylko nieco ponad jedna piąta ankietowanych z tej grupy wybrała prywatną usługę ze względu na wyższe kwalifikacje i lepsze kompetencje lekarzy lub osób wykonujących badania (22%) i prawie tyle samo zdecydowało się na to w przeświadczeniu, że w przypadku odpłatnych wizyt lekarze specjaliści dochowują większej staranności i można liczyć na ich większe osobiste zaangażowanie (21%).

RYS. 5. Dlaczego wybrał(a) Pan(i) usługę/usługi finansowane i świadczone poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego? Czy ze względu na:

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać nie więcej niż trzy powody

Nieco mniej wskazań uzyskały takie argumenty, jak dogodniejsze niż w publicznej służbie zdrowia godziny przyjęć (19%) i możliwość załatwienia wszystkiego „od ręki”, podczas jednej wizyty (18%). Co siódmy respondent wybrał prywatne usługi ze względu na sprawniejszą obsługę na miejscu, mniejsze opóźnienia i kolejki (14%). Prawie tyle samo (13%) zdecydowało się na prywatną wizytę, ponieważ usługi, których potrzebowali, nie są refundowane przez NFZ. Dla co ósmego badanego liczył się większy komfort leczenia oferowany w niepublicznych placówkach – czystość i schludność gabinetów, zapewniona intymność wizyty, a także miła atmosfera i lepszy, bardziej życzliwy i pomocny stosunek personelu do pacjentów (po 12% wskazań). Jeszcze rzadziej kierowano się wyższym standardem wyposażenia medycznego – jakością sprzętu i aparatury używanej w niepublicznych placówkach (11%). Tylko dla co piętnastego istotnym motywem decyzji była dobra

lokalizacja niepublicznej placówki czy gabinetu (7%). Całkiem już nieliczni jako powód swej decyzji podali fakt, iż usługi, których potrzebowali, mieli opłacone w ramach posiadanego abonamentu czy polisy (3%). Zaledwie jeden na stu badanych z tej grupy skorzystał z prywatnej usługi medycznej wyłącznie dlatego, że jako nieubezpieczony w NFZ lub KRUS nie miał innego wyboru (1%). Jeśli porównać listę argumentów, które dziś skłaniają rosnącą rzeszę pacjentów do wybierania prywatnych usług, trudno oprzeć się wrażeniu, iż przemawia za tym nie tyle ich rosnąca jakość, co pogarszająca się sytuacja w publicznej służbie zdrowia. Główną przesłanką skłaniającą pacjentów do wyboru dodatkowo płatnych usług medycznych jest bowiem przede wszystkim niedostateczna ich dostępność w ramach publicznej służby zdrowia.

CBOS

RYS. 6. Dlaczego wybrał(a) Pan(i) usługę/usługi finansowane i świadczone poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego? Czy ze względu na:

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać maksymalnie trzy powody

Od 2016 roku znaczenie tego argumentu dla leczących się jeszcze się nasiliło – przybyło badanych, którzy szukali pomocy poza NFZ ze względu na krótszy czas oczekiwania na wizytę czy badanie (o 4 punkty). Jednocześnie zmalała i tak niezbyt często podnoszona przez pacjentów przewaga prywatnej służby zdrowia nad publiczną, jeśli chodzi o dostęp do wysoko wykwalifikowanych lekarzy specjalistów (spadek o 3 punkty). Wzrosła natomiast częstość przeświadczenia, że z mniejszym zaangażowaniem i mniej starannie traktuje się i leczy pacjenta w publicznej służbie zdrowia, niż tego, który za te usługi płaci (wzrost o 5 punktów). W stosunku do roku 2016 przybyło też osób, dla których atutem niepublicznej służby zdrowia stają się dogodne dla pacjentów godziny przyjęć (wzrost o 5 punktów). Niewiele osób jako argument na rzecz prywatnych usług medycznych podnosi kwestię różnic w wyposażeniu w nowoczesny sprzęt medyczny, niemniej jednak i w tym aspekcie różnice zaczynają być dla pacjentów bardziej widoczne niż jeszcze dwa lata temu (wzrost o 3 punkty).

Wydaje się, że poziom zdrowotności Polaków utrzymuje się na dotychczasowym poziomie. W ciągu ostatnich czterech lat w zasadzie nie zmieniła się powszechność korzystania z usług medycznych, zauważalny wzrost notujemy w przypadku usług stomatologicznych oraz badań diagnostycznych i laboratoryjnych. Można sądzić, że Polacy robiąc więcej badań i analiz bardziej troszczą się o swoje zdrowie. Nadal bardziej uważni i zapobiegliwi pod tym względem są mieszkańcy miast niż wsi, częściej też ludzie wykształceni, dobrze zarabiający niż osoby o niższym statusie.

W Polsce obserwujemy *de facto* postępującą prywatyzację służby zdrowia. I to nie dlatego, że publiczne zakłady lecznicze są prywatyzowane (ten proces w ostatnim okresie został mocno przyhamowany), ale dlatego, że pacjenci, jeśli chcą być skutecznie leczeni, zmuszeni są sami lub z pomocą pracodawcy opłacać usługi medyczne. Ponad połowa badanych, wyraźnie więcej niż dwa lata temu, badała się lub leczyła za pieniądze z domowego budżetu lub dodatkowego ubezpieczenia. Prawie połowa deklaruje, że obok usług publicznej służby zdrowia korzysta z prywatnego leczenia, dalsze 9% korzysta wyłącznie z usług prywatnych lekarzy, laborantów i diagnostów. Co dziesiąty Polak dysponuje dodatkowym ubezpieczeniem opłacanym przez pracodawcę.

W ramach publicznej służby zdrowia najczęściej korzysta się z usług lekarza pierwszego kontaktu lub pediatry. Wykonuje się także analizy laboratoryjne, rzadziej odwiedza się lekarzy specjalistów. Z własnej kieszeni lub dodatkowego ubezpieczenia najczęściej opłaca się usługi stomatologiczne i wizyty u lekarzy specjalistów. Zdecydowana większość korzystających z prywatnych usług medycznych uzasadnia wybór tej ścieżki krótszym oczekiwaniem na wizytę i leczenie.

Opracowali

Agnieszka Cybulska

Krzysztof Pankowski

TABELA 1

		Badani, którzy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy poprzedzających sondaż:		Liczba osób
		nie korzystali ze świadczeń zdrowotnych	korzystali ze świadczeń zdrowotnych	
		%	%	
Ogółem		12	88	989
Płeć	Mężczyźni	17	83	465
	Kobiety	7	93	524
Wiek	18-24 lata	12	88	76
	25-34	13	87	192
	35-44	8	92	185
	45-54	19	81	149
	55-64	12	88	179
	65 lat i więcej	9	91	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	83	391
	Miasto do 19 999	9	91	138
	20 000 - 99 999	9	91	219
	100 000 - 499 999	9	91	147
	500 000 i więcej mieszk.	4	96	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	18	82	187
	Zasadnicze zawodowe	15	85	242
	Średnie	9	91	301
	Wyższe	6	94	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	95	111
	Średni personel, technicy	3	97	33
	Pracownicy adm.-biurowi	10	90	73
	Pracownicy usług	10	90	56
	Robotnicy wykwalifikowani	19	81	109
	Robotnicy niewykwalifik.	23	77	49
	Rolnicy	18	82	48
	Pracujący na własny rach.	13	87	46
	Bezrobotni	27	73	30
	Emeryci	11	89	250
	Renciści	5	95	54
	Uczniowie i studenci	2	98	47
	Gospodynie domowe i inni	11	89	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	92	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	13	87	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	14	86	257
	prywatnym gosp. rolnym	15	85	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	13	87	134
	Od 900 zł do 1299 zł	11	89	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	12	88	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	8	92	123
	2500 zł i więcej	11	89	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	20	80	65
	Średnie	14	86	379
	Dobre	9	91	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	6	94	59
	Raz w tygodniu	10	90	437
	1-2 razy w miesiącu	17	83	136
	Kilka razy w roku	11	89	208
	W ogóle nie uczestniczy	17	83	136
Poglądy polityczne	Lewica	12	88	165
	Centrum	11	89	259
	Prawica	9	91	305
	Trudno powiedzieć	15	85	232

TABELA 2

		Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług lekarza podstawowej opieki zdrowotnej (POZ) w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		71	29	988
Płeć	Mężczyźni	61	39	464
	Kobiety	80	20	524
Wiek	18-24 lata	68	32	76
	25-34	62	38	192
	35-44	69	31	185
	45-54	64	36	149
	55-64	75	25	179
	65 lat i więcej	85	15	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	69	31	391
	Miasto do 19 999	72	28	138
	20 000 - 99 999	75	25	219
	100 000 - 499 999	71	29	146
	500 000 i więcej mieszk.	67	33	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	69	31	186
	Zasadnicze zawodowe	69	31	242
	Średnie	73	27	301
	Wyższe	73	27	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	69	31	111
	Średni personel, technicy	75	25	33
	Pracownicy adm.-biurowi	71	29	73
	Pracownicy usług	67	33	56
	Robotnicy wykwalifikowani	63	37	108
	Robotnicy niewykwalifik.	55	45	49
	Rolnicy	76	24	48
	Pracujący na własny rach.	68	32	46
	Bezrobotni	42	58	30
	Emeryci	80	20	250
	Renciści	79	21	54
	Uczniowie i studenci	80	20	47
	Gospodynie domowe i inni	69	31	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	73	27	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	64	36	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	64	36	256
	prywatnym gosp. rolnym	77	23	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	76	24	134
	Od 900 zł do 1299 zł	78	22	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	72	28	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	73	27	123
	2500 zł i więcej	66	34	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	76	24	65
	Średnie	70	30	379
	Dobre	71	29	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	74	26	59
	Raz w tygodniu	76	24	437
	1-2 razy w miesiącu	66	34	136
	Kilka razy w roku	69	31	208
	W ogóle nie uczestniczy	61	39	136
Poglądy polityczne	Lewica	66	34	165
	Centrum	75	25	259
	Prawica	73	27	305
	Trudno powiedzieć	67	33	232

TABELA 3

		Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług laboratorium analitycznego w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		46	54	989
Płeć	Mężczyźni	40	60	465
	Kobiety	51	49	524
Wiek	18-24 lata	41	59	76
	25-34	37	63	192
	35-44	45	55	185
	45-54	40	60	149
	55-64	52	48	179
	65 lat i więcej	56	44	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	41	59	391
	Miasto do 19 999	49	51	138
	20 000 - 99 999	52	48	219
	100 000 - 499 999	48	52	147
	500 000 i więcej mieszk.	42	58	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	41	59	187
	Zasadnicze zawodowe	45	55	242
	Średnie	47	53	301
	Wyższe	50	50	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	45	55	111
	Średni personel, technicy	50	50	33
	Pracownicy adm.-biurowi	47	53	73
	Pracownicy usług	41	59	56
	Robotnicy wykwalifikowani	39	61	109
	Robotnicy niewykwalifik.	24	76	49
	Rolnicy	42	58	48
	Pracujący na własny rach.	39	61	46
	Bezrobotni	34	66	30
	Emeryci	53	47	250
	Renciści	58	42	54
	Uczniowie i studenci	49	51	47
	Gospodynie domowe i inni	50	50	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	53	47	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	60	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	36	64	257
	prywatnym gosp. rolnym	44	56	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	49	51	134
	Od 900 zł do 1299 zł	50	50	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	50	50	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	51	49	123
	2500 zł i więcej	47	53	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	41	59	65
	Średnie	46	54	379
	Dobre	47	53	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	54	46	59
	Raz w tygodniu	51	49	437
	1-2 razy w miesiącu	42	58	136
	Kilka razy w roku	42	58	208
	W ogóle nie uczestniczy	37	63	136
Poglądy polityczne	Lewica	47	53	165
	Centrum	50	50	259
	Prawica	46	54	305
	Trudno powiedzieć	41	59	232

TABELA 4

		Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług lekarza specjalisty w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		40	60	984
Płeć	Mężczyźni	36	64	461
	Kobiety	44	56	523
Wiek	18-24 lata	30	70	76
	25-34	30	70	192
	35-44	35	65	183
	45-54	40	60	148
	55-64	43	57	179
	65 lat i więcej	55	45	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	66	389
	Miasto do 19 999	45	55	138
	20 000 - 99 999	41	59	218
	100 000 - 499 999	50	50	146
	500 000 i więcej mieszk.	42	58	93
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	37	63	185
	Zasadnicze zawodowe	39	61	240
	Średnie	43	57	300
	Wyższe	40	60	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	33	67	111
	Średni personel, technicy	45	55	33
	Pracownicy adm.-biurowi	48	52	73
	Pracownicy usług	35	65	56
	Robotnicy wykwalifikowani	32	68	108
	Robotnicy niewykwalifik.	24	76	49
	Rolnicy	39	61	47
	Pracujący na własny rach.	34	66	45
	Bezrobotni	24	76	30
	Emeryci	51	49	248
	Renciści	60	40	54
	Uczniowie i studenci	41	59	47
	Gospodynie domowe i inni	30	70	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	41	59	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	39	61	86
	sekt. prywat. poza rolnict.	32	68	256
	prywatnym gosp. rolnym	36	64	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	39	61	134
	Od 900 zł do 1299 zł	41	59	158
	Od 1300 zł do 1799 zł	44	56	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	50	50	123
	2500 zł i więcej	34	66	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	38	62	64
	Średnie	42	58	378
	Dobre	39	61	543
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	49	51	59
	Raz w tygodniu	43	57	433
	1-2 razy w miesiącu	31	69	136
	Kilka razy w roku	37	63	208
	W ogóle nie uczestniczy	39	61	136
Poglądy polityczne	Lewica	45	55	165
	Centrum	35	65	257
	Prawica	47	53	305
	Trudno powiedzieć	35	65	230

TABELA 5

		Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		19	81	989
Płeć	Mężczyźni	15	85	465
	Kobiety	22	78	524
Wiek	18-24 lata	18	82	76
	25-34	20	80	192
	35-44	24	76	185
	45-54	20	80	149
	55-64	17	83	179
	65 lat i więcej	15	85	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	23	77	391
	Miasto do 19 999	16	84	138
	20 000 - 99 999	18	82	219
	100 000 - 499 999	17	83	147
	500 000 i więcej mieszk.	15	85	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	83	187
	Zasadnicze zawodowe	24	76	242
	Średnie	19	81	301
	Wyższe	16	84	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	21	79	111
	Średni personel, technicy	18	82	33
	Pracownicy adm.-biurowi	20	80	73
	Pracownicy usług	32	68	56
	Robotnicy wykwalifikowani	21	79	109
	Robotnicy niewykwalifik.	21	79	49
	Rolnicy	36	64	48
	Pracujący na własny rach.	17	83	46
	Bezrobotni	6	94	30
	Emeryci	14	86	250
	Renciści	18	82	54
	Uczniowie i studenci	16	84	47
	Gospodynie domowe i inni	16	84	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	19	81	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	79	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	22	78	257
	prywatnym gosp. rolnym	35	65	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	26	74	134
	Od 900 zł do 1299 zł	28	72	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	18	82	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	15	85	123
	2500 zł i więcej	13	87	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	85	65
	Średnie	18	82	379
	Dobre	20	80	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	15	85	59
	Raz w tygodniu	22	78	437
	1-2 razy w miesiącu	18	82	136
	Kilka razy w roku	19	81	208
	W ogóle nie uczestniczy	14	86	136
Poglądy polityczne	Lewica	19	81	165
	Centrum	19	81	259
	Prawica	20	80	305
	Trudno powiedzieć	18	82	232

TABELA 6

		Czy w ciągu ostatnich sześciu miesięcy z powodu choroby lub stanu zdrowia swojego lub dziecka korzystał(a) Pan(i) z usług pracowni diagnostycznej (USG, tomografia, gastroscopia, itp.) w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		29	71	989
Płeć	Mężczyźni	26	74	465
	Kobiety	30	70	524
Wiek	18-24 lata	23	77	76
	25-34	19	81	192
	35-44	24	76	185
	45-54	25	75	149
	55-64	33	67	179
	65 lat i więcej	41	59	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	73	391
	Miasto do 19 999	28	72	138
	20 000 - 99 999	28	72	219
	100 000 - 499 999	33	67	147
	500 000 i więcej mieszk.	28	72	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	33	67	187
	Zasadnicze zawodowe	27	73	242
	Średnie	28	72	301
	Wyższe	26	74	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	75	111
	Średni personel, technicy	30	70	33
	Pracownicy adm.-biurowi	28	72	73
	Pracownicy usług	23	77	56
	Robotnicy wykwalifikowani	19	81	109
	Robotnicy niewykwalifik.	23	77	49
	Rolnicy	26	74	48
	Pracujący na własny rach.	29	71	46
	Bezrobotni	14	86	30
	Emeryci	35	65	250
	Renciści	46	54	54
	Uczniowie i studenci	32	68	47
	Gospodynie domowe i inni	24	76	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	66	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	75	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	19	81	257
	prywatnym gosp. rolnym	26	74	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	27	73	134
	Od 900 zł do 1299 zł	36	64	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	33	67	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	32	68	123
	2500 zł i więcej	24	76	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	31	69	65
	Średnie	31	69	379
	Dobre	26	74	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	37	63	59
	Raz w tygodniu	31	69	437
	1-2 razy w miesiącu	25	75	136
	Kilka razy w roku	27	73	208
	W ogóle nie uczestniczy	22	78	136
Poglądy polityczne	Lewica	28	72	165
	Centrum	33	67	259
	Prawica	29	71	305
	Trudno powiedzieć	23	77	232

TABELA 7

		Czy w ciągu ostatniego półrocza korzystał(a) Pan(i) z usług dentysty (stomatologa) lub pracowni protetycznej świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		43	57	989
Płeć	Mężczyźni	38	62	465
	Kobiety	48	52	524
Wiek	18-24 lata	44	56	76
	25-34	57	43	192
	35-44	61	39	185
	45-54	45	55	149
	55-64	37	63	179
	65 lat i więcej	19	81	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	34	66	391
	Miasto do 19 999	46	54	138
	20 000 - 99 999	49	51	219
	100 000 - 499 999	45	55	147
	500 000 i więcej mieszk.	58	42	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	22	78	187
	Zasadnicze zawodowe	28	72	242
	Średnie	47	53	301
	Wyższe	68	32	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	74	26	111
	Średni personel, technicy	63	37	33
	Pracownicy adm.-biurowi	61	39	73
	Pracownicy usług	44	56	56
	Robotnicy wykwalifikowani	33	67	109
	Robotnicy niewykwalifik.	36	64	49
	Rolnicy	37	63	48
	Pracujący na własny rach.	65	35	46
	Bezrobotni	37	63	30
	Emeryci	24	76	250
	Renciści	29	71	54
	Uczniowie i studenci	53	47	47
	Gospodynie domowe i inni	50	50	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	57	43	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	55	45	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	52	48	257
	prywatnym gosp. rolnym	38	62	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	27	73	134
	Od 900 zł do 1299 zł	48	52	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	35	65	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	50	50	123
	2500 zł i więcej	64	36	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	84	65
	Średnie	39	61	379
	Dobre	49	51	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	60	59
	Raz w tygodniu	42	58	437
	1-2 razy w miesiącu	39	61	136
	Kilka razy w roku	47	53	208
	W ogóle nie uczestniczy	46	54	136
Poglądy polityczne	Lewica	52	48	165
	Centrum	46	54	259
	Prawica	39	61	305
	Trudno powiedzieć	40	60	232

TABELA 8

		Czy w ciągu ostatniego półrocza korzystał(a) Pan(i) z usług lekarza specjalisty świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		29	71	988
Płeć	Mężczyźni	26	74	464
	Kobiety	33	67	524
Wiek	18-24 lata	23	77	76
	25-34	33	67	192
	35-44	35	65	183
	45-54	29	71	149
	55-64	26	74	179
	65 lat i więcej	26	74	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	21	79	390
	Miasto do 19 999	23	77	138
	20 000 - 99 999	39	61	219
	100 000 - 499 999	32	68	147
	500 000 i więcej mieszk.	49	51	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	83	185
	Zasadnicze zawodowe	22	78	242
	Średnie	26	74	301
	Wyższe	49	51	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	49	51	111
	Średni personel, technicy	28	72	33
	Pracownicy adm.-biurowi	42	58	73
	Pracownicy usług	28	72	56
	Robotnicy wykwalifikowani	24	76	109
	Robotnicy niewykwalifik.	28	72	49
	Rolnicy	21	79	48
	Pracujący na własny rach.	38	62	45
	Bezrobotni	19	81	30
	Emeryci	21	79	250
	Renciści	31	69	54
	Uczniowie i studenci	23	77	47
	Gospodynie domowe i inni	34	66	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	37	63	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	38	62	86
	sekt. prywat. poza rolnict.	32	68	257
	prywatnym gosp. rolnym	24	76	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	25	75	134
	Od 900 zł do 1299 zł	31	69	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	24	76	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	37	63	123
	2500 zł i więcej	38	62	126
Ocena własnych war. mater.	Złe	16	84	65
	Średnie	27	73	378
	Dobre	33	67	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	40	60	59
	Raz w tygodniu	29	71	435
	1-2 razy w miesiącu	28	72	136
	Kilka razy w roku	28	72	208
	W ogóle nie uczestniczy	29	71	136
Poglądy polityczne	Lewica	34	66	165
	Centrum	33	67	258
	Prawica	28	72	305
	Trudno powiedzieć	25	75	232

TABELA 9

		Czy w ciągu ostatniego półrocza korzystał(a) Pan(i) z usług laboratorium analitycznego świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		23	77	988
Płeć	Mężczyźni	19	81	464
	Kobiety	27	73	524
Wiek	18-24 lata	19	81	76
	25-34	32	68	192
	35-44	29	71	183
	45-54	24	76	149
	55-64	19	81	179
	65 lat i więcej	15	85	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	85	390
	Miasto do 19 999	20	80	138
	20 000 - 99 999	32	68	219
	100 000 - 499 999	23	77	147
	500 000 i więcej mieszk.	40	60	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	8	92	185
	Zasadnicze zawodowe	14	86	242
	Średnie	22	78	301
	Wyższe	45	55	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	46	54	111
	Średni personel, technicy	31	69	33
	Pracownicy adm.-biurowi	33	67	73
	Pracownicy usług	21	79	56
	Robotnicy wykwalifikowani	14	86	109
	Robotnicy niewykwalifik.	13	87	48
	Rolnicy	15	85	48
	Pracujący na własny rach.	31	69	46
	Bezrobotni	18	82	30
	Emeryci	13	87	250
	Renciści	18	82	54
	Uczniowie i studenci	24	76	47
	Gospodynie domowe i inni	37	63	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	28	72	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	37	63	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	25	75	256
	prywatnym gosp. rolnym	17	83	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	17	83	134
	Od 900 zł do 1299 zł	19	81	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	24	76	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	33	67	123
	2500 zł i więcej	36	64	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	10	90	65
	Średnie	19	81	378
	Dobre	28	72	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	29	71	59
	Raz w tygodniu	23	77	435
	1-2 razy w miesiącu	22	78	136
	Kilka razy w roku	26	74	208
	W ogóle nie uczestniczy	17	83	136
Poglądy polityczne	Lewica	25	75	165
	Centrum	31	69	259
	Prawica	22	78	305
	Trudno powiedzieć	16	84	231

TABELA 10

		Czy w ciągu ostatniego półrocza korzystał(a) Pan(i) z usług pracowni diagnostycznej (np. USG, tomografia, rezonans magnetyczny, mammografia, gastroskopia itp.) świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		13	87	989
Płeć	Mężczyźni	11	89	465
	Kobiety	15	85	524
Wiek	18-24 lata	5	95	76
	25-34	13	87	192
	35-44	18	82	185
	45-54	18	82	149
	55-64	11	89	179
	65 lat i więcej	10	90	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	9	91	391
	Miasto do 19 999	13	87	138
	20 000 - 99 999	16	84	219
	100 000 - 499 999	10	90	147
	500 000 i więcej mieszk.	25	75	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	7	93	187
	Zasadnicze zawodowe	8	92	242
	Średnie	11	89	301
	Wyższe	24	76	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	24	76	111
	Średni personel, technicy	13	87	33
	Pracownicy adm.-biurowi	16	84	73
	Pracownicy usług	14	86	56
	Robotnicy wykwalifikowani	7	93	109
	Robotnicy niewykwalifik.	6	94	49
	Rolnicy	8	92	48
	Pracujący na własny rach.	23	77	46
	Bezrobotni	3	97	30
	Emeryci	10	90	250
	Renciści	14	86	54
	Uczniowie i studenci	5	95	47
	Gospodynie domowe i inni	19	81	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	14	86	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	18	82	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	14	86	257
	prywatnym gosp. rolnym	10	90	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	13	87	134
	Od 900 zł do 1299 zł	11	89	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	9	91	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	18	82	123
	2500 zł i więcej	16	84	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	15	85	65
	Średnie	12	88	379
	Dobre	13	87	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	27	73	59
	Raz w tygodniu	11	89	437
	1-2 razy w miesiącu	12	88	136
	Kilka razy w roku	13	87	208
	W ogóle nie uczestniczy	13	87	136
Poglądy polityczne	Lewica	13	87	165
	Centrum	16	84	259
	Prawica	12	88	305
	Trudno powiedzieć	11	89	232

TABELA 11

		Czy w ciągu ostatniego półrocza korzystał(a) Pan(i) z usług internisty, lekarza ogólnego świadczonych poza systemem powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, a więc finansowanych przez Pana(ią) samodzielnie lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego (abonamentu, polisy)?		Liczba osób
		Tak	Nie	
		%	%	
Ogółem		12	88	988
Płeć	Mężczyźni	12	88	464
	Kobiety	12	88	524
Wiek	18-24 lata	6	94	76
	25-34	20	80	192
	35-44	19	81	185
	45-54	11	89	149
	55-64	7	93	179
	65 lat i więcej	5	95	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	5	95	391
	Miasto do 19 999	14	86	138
	20 000 - 99 999	15	85	218
	100 000 - 499 999	15	85	147
	500 000 i więcej mieszk.	23	77	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	4	96	187
	Zasadnicze zawodowe	8	92	242
	Średnie	12	88	300
	Wyższe	21	79	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	25	75	111
	Średni personel, technicy	14	86	33
	Pracownicy adm.-biurowi	13	87	73
	Pracownicy usług	13	87	56
	Robotnicy wykwalifikowani	17	83	109
	Robotnicy niewykwalifik.	13	87	49
	Rolnicy	4	96	48
	Pracujący na własny rach.	24	76	46
	Bezrobotni		100	30
	Emeryci	5	95	249
	Renciści	7	93	54
	Uczniowie i studenci	4	96	47
	Gospodynie domowe i inni	14	86	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	17	83	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	19	81	87
	sekt. pryw. poza rolnict.	17	83	257
	prywatnym gosp. rolnym	6	94	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	5	95	134
	Od 900 zł do 1299 zł	11	89	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	11	89	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	16	84	123
	2500 zł i więcej	20	80	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	94	65
	Średnie	10	90	379
	Dobre	14	86	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	1	99	59
	Raz w tygodniu	11	89	436
	1-2 razy w miesiącu	12	88	136
	Kilka razy w roku	14	86	208
	W ogóle nie uczestniczy	15	85	136
Poglądy polityczne	Lewica	15	85	165
	Centrum	14	86	259
	Prawica	11	89	304
	Trudno powiedzieć	9	91	232

TABELA 12

		Korzystanie ze świadczeń zdrowotnych w ciągu sześciu miesięcy poprzedzających sondaż				Liczba osób
		Korzystający z usług medycznych wyłącznie w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego	Korzystający wyłącznie z usług w całości samodzielnie opłacanych lub dostępnych w ramach dodatkowego ubezpieczenia zdrowotnego	Korzystający z usług w ramach powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego i jednocześnie z usług świadczonych poza tym systemem – w całości samodzielnie finansowanych lub dostępnych w ramach posiadanego dodatkowego ubezpieczenia (abonamentu, polisy)	Niekorzystający z usług medycznych	
		%	%	%	%	
Ogółem		31	9	48	12	989
Płeć	Mężczyźni	30	13	40	17	465
	Kobiety	33	5	56	7	524
Wiek	18-24 lata	29	10	50	12	76
	25-34	18	14	55	13	192
	35-44	19	14	60	8	185
	45-54	29	7	45	19	149
	55-64	37	6	45	12	179
	65 lat i więcej	52	2	36	9	208
Miejsce zamieszkania	Wieś	38	5	39	17	391
	Miasto do 19 999	30	8	53	9	138
	20 000 - 99 999	25	8	59	9	219
	100 000 - 499 999	33	11	47	9	147
	500 000 i więcej mieszk.	15	23	58	4	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	45	5	32	18	187
	Zasadnicze zawodowe	42	7	36	15	242
	Średnie	31	10	50	9	301
	Wyższe	11	12	70	6	259
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	8	16	70	5	111
	Średni personel, technicy	21	8	68	3	33
	Pracownicy adm.-biurowi	18	10	62	10	73
	Pracownicy usług	34	8	48	10	56
	Robotnicy wykwalifikowani	31	10	40	19	109
	Robotnicy niewykwalifik.	25	15	37	23	49
	Rolnicy	29	1	53	18	48
	Pracujący na własny rach.	16	15	56	13	46
	Bezrobotni	24	20	29	27	30
	Emeryci	49	4	36	11	250
	Renciści	46		48	5	54
	Uczniowie i studenci	31	7	60	2	47
	Gospodynie domowe i inni	28	12	49	11	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	22	6	63	8	139
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	15	14	58	13	87
	sekt. prywat. poza rolnict.	22	15	50	14	257
	prywatnym gosp. rolnym	29	3	53	15	53
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	42	5	39	13	134
	Od 900 zł do 1299 zł	31	3	56	11	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	36	8	44	12	165
	Od 1800 zł do 2499 zł	22	10	61	8	123
	2500 zł i więcej	13	13	63	11	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	50	3	28	20	65
	Średnie	34	8	44	14	379
	Dobre	27	10	54	9	544
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	31	10	53	6	59
	Raz w tygodniu	35	7	49	10	437
	1-2 razy w miesiącu	32	7	45	17	136
	Kilka razy w roku	30	12	47	11	208
	W ogóle nie uczestniczy	22	11	50	17	136
Poglądy polityczne	Lewica	26	10	52	12	165
	Centrum	26	7	55	11	259
	Prawica	36	9	47	9	305
	Trudno powiedzieć	33	10	42	15	232

TABELA 13

		Czy ma Pan(i) wykupione dodatkowe, dobrowolne ubezpieczenie zdrowotne (abonament, polisę zdrowotną)?			Liczba osób
		Tak i opłacam je sam(a) lub robi to ktoś z mojej rodziny	Tak, ale opłaca je w całości lub częściowo pracodawca - mój lub ktoś z mojej rodziny	Nie, nie mam takiego ubezpieczenia	
		%	%	%	
Ogółem		18	10	72	980
Płeć	Mężczyźni	19	12	69	462
	Kobiety	17	8	75	517
Wiek	18-24 lata	12	8	80	76
	25-34	27	19	54	188
	35-44	26	16	58	182
	45-54	18	11	71	149
	55-64	16	6	79	178
	65 lat i więcej	8		92	207
Miejsce zamieszkania	Wieś	17	5	78	388
	Miasto do 19 999	16	11	73	137
	20 000 - 99 999	24	9	66	218
	100 000 - 499 999	17	14	69	143
	500 000 i więcej mieszk.	13	22	65	94
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	9	4	88	185
	Zasadnicze zawodowe	14	7	79	239
	Średnie	20	8	72	298
	Wyższe	27	19	54	258
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	27	28	45	111
	Średni personel, technicy	27	22	50	33
	Pracownicy adm.-biurowi	23	20	56	71
	Pracownicy usług	17	15	68	56
	Robotnicy wykwalifikowani	25	17	58	107
	Robotnicy niewykwalifik.	11	14	75	48
	Rolnicy	5		95	47
	Pracujący na własny rach.	46		54	46
	Bezrobotni	14	2	84	30
	Emeryci	9		91	250
	Renciści	7		93	52
	Uczniowie i studenci	11	8	82	45
	Gospodynie domowe i inni	26	8	65	83
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	31	15	54	137
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	28	53	84
	sekt. pryw. poza rolnict.	25	17	58	256
	prywatnym gosp. rolnym	4		96	52
Dochody na jedną osobę	Do 899 zł	17	5	79	132
	Od 900 zł do 1299 zł	14	7	79	159
	Od 1300 zł do 1799 zł	17	8	75	163
	Od 1800 zł do 2499 zł	20	13	67	122
	2500 zł i więcej	26	17	57	128
Ocena własnych war. mater.	Złe	11	2	87	63
	Średnie	16	6	78	375
	Dobre	20	14	66	541
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	2	88	59
	Raz w tygodniu	18	7	75	434
	1-2 razy w miesiącu	18	9	73	135
	Kilka razy w roku	21	17	61	206
	W ogóle nie uczestniczy	17	11	72	133
Poglądy polityczne	Lewica	19	13	68	162
	Centrum	24	11	65	259
	Prawica	15	10	75	304
	Trudno powiedzieć	16	5	79	229